

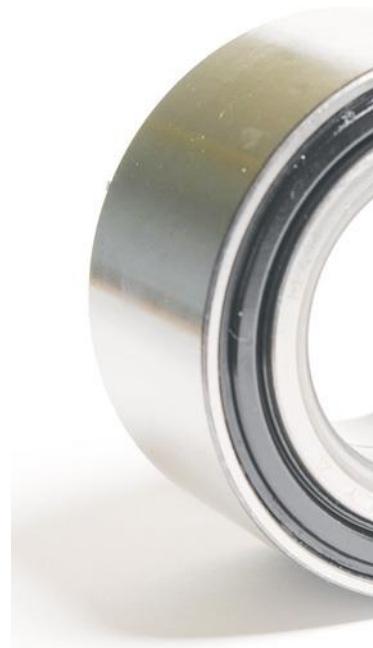
**Työsuhdekeksintölaki ja työpaikan
hyvät käytännöt ohjesääntöineen
Kouvola 23.9.2014**

**© Kim Simelius,
Tampereen Patenttitoimisto Oy / Berggren Group**

Aiheita

- Keksiminen yrityksissä
- Työsuhdekeksintölaki
- Työsuhdekeksintöohjesääntö
- Keksintöjen käsittelyprosessi ja päätöksenteko
- Palkitseminen ja kannustaminen

Keksiminen yrityksissä on luovaa toimintaa, joka on keskeisen arvokasta yritykselle.

Keksimistä hidastavat monet asiat, ja keksintöjä syntyy, jos yritys tukee keksimistä.

Keksintöjen arvosta yrityksille

- Keksinnöistä syntyy joskus uutta liiketoimintaa
- Keksinnöt voivat parantaa nykyisen liiketoiminnan kilpailuetua ja kannattavuutta
- Keksinnöt voivat synnyttää aineettomia oikeuksia kuten patenteja

Keksintöjä haittaavia asioita

- **Kiire:** kova työpaine ei välttämättä haittaa keksintöjen tekemistä, mutta niiden huomaamista ja dokumentointia kyllä
- **Tiedon puute:** jos yrityksessä ei ole toimivaa käytäntöä keksintöjen suhteen, keksijä ei tiedä, miten toimia, eikä edes välttämättä, mikä on keksintö
- **Arvostuksen tai luottamuksen puute:** keksinnön esille tuomista ja kehittämistä ei tapahdu, jos keksijä pelkää tulevansa kohdelluksi huonosti tai keksijöitä ei palkita ja kannusteta

**Työsuhdekeksintölaki asettaa
oikeuksia ja velvollisuuksia
sekä työnantajalle että
työntekijälle**

Työsuhdekeksintölaki

- Suomessa on voimassa ns. työsuhdekeksintölaki:
 - *Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin (29.12.1967/656)*
 - Sääntelee oikeutta työsuhteessa syntyneisiin keksintöihin
 - Osittain luonteeltaan pakottava, osittain tahdonvaltainen
- Laki koskee 1 §:n sanamuodon mukaan vain patentilla suojattavia keksintöjä ja laajentavaa tulkintaa ei ole sallittu Suomessa
 - Ei siis koske hyödyllisyysmallia, mallisuojaaja, tavaramerkkejä tai tekijänoikeutta, mutta työnantajan tulee nämä kuitenkin huomioida omien oikeuksiensa varmistamiseksi
- **Työsuhdekeksintölautakunta** antaa lausuntoja työsuuhdekeksintölain alaan kuuluvista asioista
- **Korkeakoulukeksintölaki** erikseen, koskee myös sopimustutkimusta

Oikeus keksintöön

- Oikeus keksintöön syntyy ja kuuluu lähtökohtaisesti keksijälle
 - Työnantajan oikeus ei ole automaattinen, vaan oikeudet tulee siirtää keksijältä (työntekijältä) työnantajalle
- ”Et voi luovuttaa parempaa oikeutta kuin itselläsi on”
 - Oikeudet keksintöihin tulee siirtää asianmukaisella sopimuksella keksijältä (työntekijältä) työnantajalle, jotta työnantaja saa laillisen oikeuden keksintöön, omistaa siihen liittyvät oikeudet ja on oikeutettu niistä määräämään

Keskeiset oikeudet ja velvollisuudet (1)

- Työntekijän ilmoitusvelvollisuus
 - Työntekijällä velvollisuus viipymättä kirjallisesti ilmoittaa työnantajalle työsuhteensa aikana tekemästään keksinnöstä
- Työnantajan oikeus saada tieto keksinnöstä ja velvollisuus ilmoittaa oikeuksien ottamisesta
 - Työnantajalla on oikeus saada tieto työntekijänsä keksinnöstä viivytyksettä ja
 - Velvollisuus 4 kk:n kuluessa saamastaan ilmoituksesta kirjallisesti ilmoittaa työntekijälle, mikäli haluaa keksinnön oikeudet ottaa itselleen

Keskeiset oikeudet ja velvollisuudet (2)

- Työntekijän oikeus saada ja työnantajan velvollisuus maksaa kohtuullinen korvaus
 - Työnantajalla velvollisuus maksaa työntekijälle **kohtuullinen korvaus** keksinnöstä, jonka oikeudet työnantaja ottaa ja työntekijällä on oikeus kohtuulliseen korvaukseen
 - Työntekijällä on oikeus kohtuulliseen korvaukseen keksinnöstä, jonka oikeudet työnantaja ottaa itselleen
 - Lain ja asetuksen määritelmä kohtuulliselle korvaukselle suhteellisen väljä
 - Laki antaa työntekijälle tarvittaessa mahdollisuuden myös oikeusteitse vaatia kohtuullista korvausta
- Työntekijä on velvollinen pitämään keksintönsä salassa työnantajan 4 kk:n harkinta-ajan aikana
 - Patentin hakeminen on tietyin ehdoin sallittua (ilmoitus aikomuksesta hakea patenttia tehtävä yritykselle)

**Työsuhdekeksinnöistä
ohjeistaminen
yrityksessä helpottaa
työsuhdekeksintöjen
tekemistä**

Työsuhdekeksintöjä koskeva pysyväisohje

- Yrityksellä, jolla on keksintötoimintaa, olisi suositeltavaa olla työsuhdekeksintöjä koskeva pysyväisohje, jossa ohjeistetaan
 - Työsuhdekeksintölain keskeisestä sisällöstä
 - Keksentöjen ilmoittamisesta ja päätöksistä oikeuksien ottamisen osalta
 - Palkitsemisperusteista

Työntekijöiden informointi

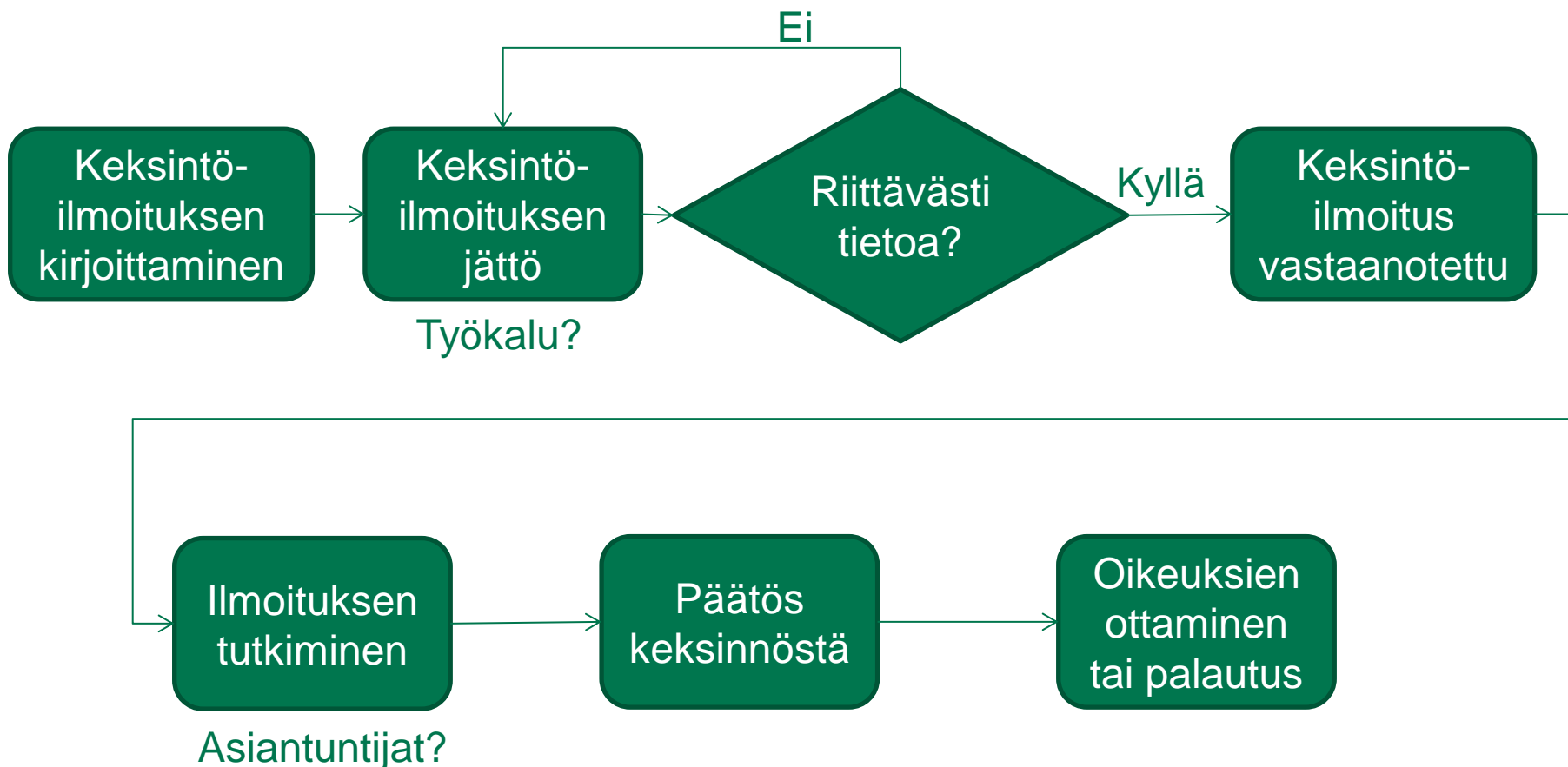

- Työntekijöitä on informoitava työsuhdekeksintöjä koskevan pysyväisohjeen sisällöstä ja sen velvoittavuudesta
 - Voidaan esimerkiksi ilmoittaa ohjeesta jo työsopimuksessa ja käydä läpi uuden työntekijän perehdytyksessä
 - Uudesta ohjeesta tulee aina informoida työntekijöitä selkeästi ja relevanteille ryhmille hyvä järjestää esimerkiksi lyhyt tiedotustilaisuus
 - Ohjeistuksen voimaan saattaminen on suositeltavinta yt-menettelyn kautta, jos yrityksen koko ylittää yt-lain määräykset

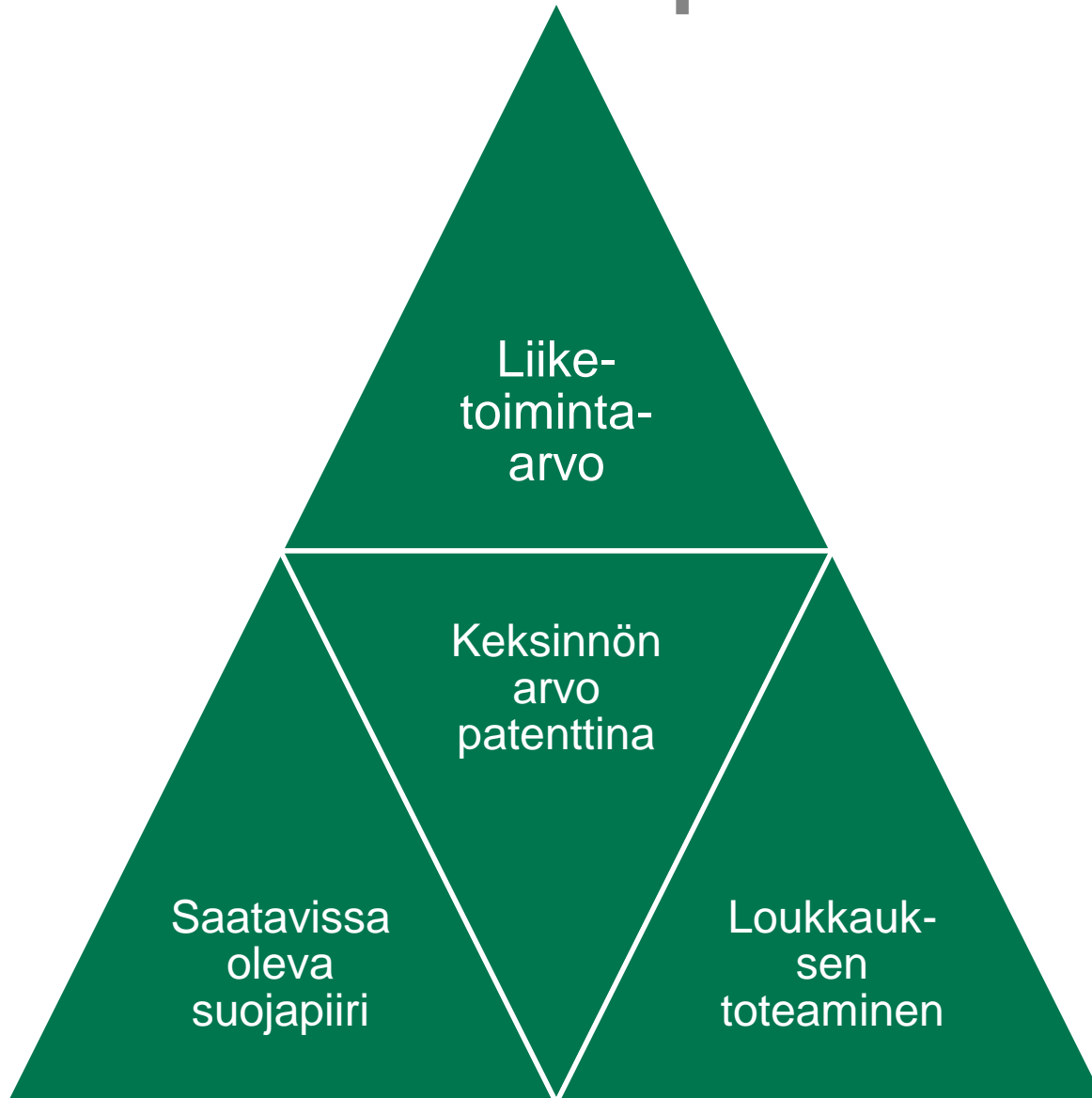

**Selkeä keksintöjen
käsittelyprosessi ja
päättösenteko luovat
reiluutta ja luottamusta**

Keksinnön käsittelyprosessi

Päätöksenteko patentoinnista keksinnön arvon perusteella

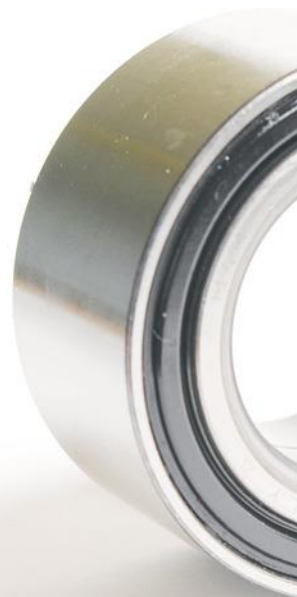

**Hyvä keksinnöistä palkitseminen
ja keksijöiden kannustaminen
saa aikaan innostusta ja
kasvattaa työsuhdekeksintöjen
määrää ja laatua**

Palkitseminen (KISS)

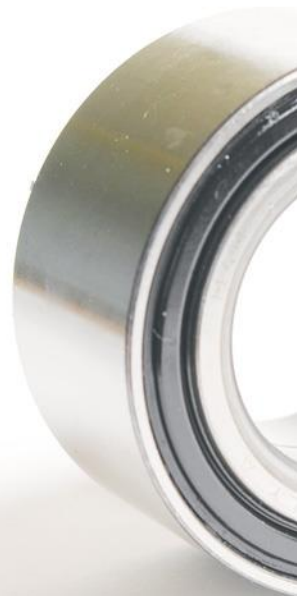
- Peruspalkkiot keksinnöistä on hyvä määrittää kiinteiksi
- Keksintöilmoituksista palkitseminen lisää keksintöilmoitusten määrää
- Oikeuksien ottamisesta palkitseminen johtaa parempiin keksintöilmoituksiin
- Patenttihakemuksen jättämisestä palkitseminen innostaa auttamaan hakemuksen laatimisessa
- Patentista palkitseminen "varmistaa", ettei palkita turhaan tai liian aikaisin
- Erittäin arvokkaista käytössä olevista keksinnöistä voidaan palkita erityiskorvauksilla
- Erityiskorvaukset voidaan määrittää joko tapaus kerrallaan tai käyttää kiinteitä summia, jotka sidotaan esim. keksintöön liittyvään liikevaihtoon
- Keksintöjen tai patenttihakemusten tuottamisesta voidaan palkita lisäksi osana tulospalkitsemista

Kannustaminen

- Ovatko keksinnöt ja keksijät yrityksen johdolle tärkeitä ja onko tämä sanottu ääneen? Juhlitaanko?
- Käyttääkö ja suojaako yritys keksintöjään? Tietääkö kukaan tästä?
- Tehdäänkö yrityksessä töitä keksintöjen tunnistamiseksi? Miten tämä tapahtuu käytännössä?

BERGGREN

GROUP

